

Protokoll 3/2026

Tid Torsdagen den 23 april 2026 kl. 16.45-17.25

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering Måndagen den 4 maj 2026,
§§ 1-10, 12-15, 18, 19, 22-25

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 23 april 2026,
§§ 11, 16, 17, 20, 21

Lars Strömgren

Dennis Wedin

Närvarande

Beslutande ledamöter

Lars Strömgren (MP), ordföranden
Dennis Wedin (M), vice ordföranden

Johan Heinonen (S)
Berit Nyberg (S)
Jimmy Lindgren (S)
Irene Dolk Castellanos (S)
Maria Mustonen (V)
Joel Höglund (V)
Jonas Nilsson (M)
Anders Lindman (SD)
Sara Svanström (L)
Svante Linusson (C)
Hamid Ershad Sarabi (C)

Tjänstgörande ersättare

Ersättare:

Karin Jordås (S)
Abdiaziz Serar (S)
Ulrika Palm (S)
Jörgen Gyllenblad (S)
Agneta Sundberg (V)
Anna Cederschiöld (M)
Torbjörn Erbe (M)

Ann-Sofie Söderberg (M)
Robert Westerlund (SD)
Louise Grabo (C)
Destiny Zandi Lindgren (KD)

Tjänstemän

Tillförordnade förvaltningschefen Philip Hall, Marie Aktö, Sara Bergendorff, Robin Billsjö, Niklas Domeij, Ulrika Falk, Peter Granström, Zerina Krijestorac Gigovic §§ 1-10, Lena Lien, nämndsekreteraren Kerstin Thörner och personalföreträdare Lars-Gunnar Brundin §§ 1-10, samt borgarrådssekreteraren Gabriele Werner §§ 1-10, 18-25.

§ 25

Riktlinjer för bastu i Stockholms stad. Svar på uppdrag från kommunfullmäktige

Dnr T2026-00441

Beslut

Trafiknämnden beslutar enligt trafikkontorets förslag:

1. Trafiknämnden beslutar att för egen del godkänna trafikkontorets förslag till riktlinjer enligt tjänsteutlåtandet, som svar på kommunfullmäktiges uppdrag.
2. Trafiknämnden hemställer till kommunfullmäktige att fastslå trafikkontorets förslag till riktlinjer för bastu i Stockholms stad.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag och Svante Linusson m.fl. (C) förslag om återremiss.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet och Sara Svanström (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till Svante Linusson m.fl. (C) förslag om återremiss.

Handlingar i ärendet

Trafikkontorets tjänsteutlåtande från den 13 april 2026.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Lars Strömgren (MP), Johan Heinonen m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Anders Lindman (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Svante Linusson m.fl. (C) med stöd av vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) och Sara Svanström (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - a. Att återremittera ärendet.
 - b. Att trafiknämnden uppdrar åt trafikkontoret att ta fram ett omarbetat förslag till Riktlinjer för bastu i Stockholms stad.
 - c. Att därutöver anföra följande:

Förslaget till nya riktlinjer för bastu på offentlig plats i Stockholms stad är inget annat än en våt filt över den

bastuboom som rått på senare år i staden, och där bastubad blivit en uppskattad del av många stockholmares fritid. Trots en god intention och uttalad ambition om att möjliggöra fler etableringar, ser vi med oro på flera av inriktningarna som vi befarar i praktiken kommer ha motsatt effekt.

Kravet på att bastur i centrala lägen och vid allmänna badplatser ska erbjuda 100% av sina tider bokningsbara för allmänheten berör den absoluta merparten av redan existerande och föreslagna etableringar i staden. Det riskerar att omöjliggöra föreningsdrift och medlemsbaserade verksamheter som idag utgör en viktig aspekt av bastukulturen. Utan möjlighet till medlemskap och långsiktigt engagemang försvagas incitament för investeringar, skötsel, ansvarstagande och med gemenskap som kommer därtill.

Vi ser att riktlinjerna försvårar eller rent utav omöjliggör för många privata och ideella aktörer att såväl etablera som driva bastu, hämmar nyskapande och mångfald bland aktörer, och i slutändan kommer ge Stockholm färre bastur, inte fler. Riktlinjerna utgör också en långtgående styrning av basturnas verksamhetsmodeller, tillgänglighet och prissättning – samtidigt som staden gör sig beroende av egna, framtida investeringar. Med motiveringen att basturna ”inte ska ge intrycket att allmän plats privatiseras” särskiljer riktlinjerna även staden styrningen av bastuinrättningarnas verksamhet jämfört med exempelvis båtklubbar och kolonilotter, som i regel sköter drift och underhåll i föreningsform.

Att existerande nyttjanderättsavtal kommer att bli föremål för de nya riktlinjerna skapar oro hos sedan länge etablerade, uppskattade och välfungerande inrättningar – vilket vi har stor förståelse för. Vi motsätter oss även att eldrift pekas ut som normativ uppvärmningsmetod, och anser att staden bör ha en neutral inställning till uppvärmningsmetod i de fall där inte platsens förutsättningar gör vedeldning olämplig.

Behovet för riktlinjer för bastu är stort när det gäller att lägga på ett överdetaljerat regelverk, kommunala stuprör, segdragna ledtider och tillståndsprocesser – och vi hade en förhoppning om att riktlinjerna skulle adressera de hinder som nya bastuetableringar möter – inte sällan utgörs de av enskilda eldsjälar som med stort tålamod tar sig igenom svårnavigerad byråkrati. Det är djupt beklagligt att majoriteten istället tagit tillfället i akt att i största möjliga

mån reglera bastu-Stockholm. Mot bakgrund av detta vill vi återremittera förslaget till riktlinjer för bastu och uppdrar åt kontoret att omarbeta riktlinjerna med hänsyn till ovanstående.

- 3) Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) föreslår att nämnden i andra hand beslutar att avslå förslaget till beslut, samt att därutöver anföra följande:

En av den här mandatperiodens främsta lärdomar har i vår mening varit att väldigt lite blir bra när Stockholms stad står som ensam huvudman. När världens strängaste miljözon ska anläggas låter man bli att förankra med lokalt näringsliv. När Gamla stan ska bli bilfri låter man bli att höra sig för med de boende och lokala företagare. När nya bastur ska anläggas låter man bli att utgå från de befintliga framgångarna och höra sig för med hur vi kan få till fler av de omtyckta basturna som drivs av privata initiativ.

Efter ett års utredning är förslaget som presenterats i själva verket en björntjänst för de som önskar fler bastur i Stockholm. I stället för att skapa bättre förutsättningar för fler bastur präglas förslaget av överreglering, otydlig rollfördelning och svaga incitament för privata initiativ.

De föreslagna riktlinjerna försvårar i själva verket för privata och ideella initiativ när föreningar och eldsjälur som driver uppskattade bastur, som den i Tanto, behandlas som ett problem snarare än en tillgång. Genom omfattande krav på tillgänglighet, bokningssystem och prissättning begränsas möjligheterna att bedriva en långsiktigt hållbar verksamhet som kan uppskattas av stockholmarna.

Dessutom innebär de nya riktlinjerna en orimligt hög grad av detaljstyrning. Krav på utformning, tillgänglighet och drift, där eldrift i praktiken blir norm, minskar flexibiliteten och försvårar för exempelvis traditionella vedeldade bastur. Detta innebär en onödig inskränkning av både valfrihet och kulturtradition.

Men förslaget riskerar också att gynna offentliga aktörer på bekostnad av privata. Den ökade byråkratin och de komplexa processerna gör att det i praktiken främst är staden själv som har resurser att etablera nya bastur. Moderaterna är öppna för att kommunen ska bygga bastur där det är motiverat, men det får inte vara den enda lösningen. Det kan inte vara kommunen roll att tränga undan fungerande privata alternativ.

Det rödgröna styret skriver i ett särskilt uttalande till dagens beslut att ”En infasning av nya villkor ska tidigast kunna inledas i september 2028, vilket ger en omställningsperiod på minst två år.” och under nämndsammanträdet vägrar man ändra formuleringen i ärendet att ”Riktlinjerna ändrar inte befintliga överenskommelser med aktörer men i samband med förnyad upplåtelse ska villkoren om förutsättningar finns anpassas efter riktlinjerna.”

Detta visar tydligt att man avser tvinga på de nya riktlinjerna till alla aktörer. Att man inte gör det direkt handlar sannolikt om att det är valår, och att man inte vågar stå upp för sitt beslut - eller backa. Därför har vi röstat för att återremittera förslaget, och avslår nuvarande förslag till riktlinjer.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Lars Strömgregen (MP) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Lars Strömgregen (MP) ställer därefter övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Lars Strömgregen (MP), Johan Heinonen m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Anders Lindman (SD).

Särskilt uttalande

Ordföranden Lars Strömgregen (MP), Johan Heinonen m.fl. (S) och Maria Mustonen m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi välkomnar dessa riktlinjer och att frågan om bastubad på stadens mark nu får ett tydligare regelverk.

Stockholms offentliga mark är till för alla stockholmare. Det är därför viktigt att riktlinjerna slår fast principen om allmänhetens tillgång för framtida anläggningar – att bastur på stadens mark i centrala lägen och vid allmänna badplatser ska vara fullt tillgängliga för allmänheten. Vi ser detta som ett steg mot att säkerställa att bastubad är en upplevelse för alla, inte bara för dem med tillgång till privata eller slutna anläggningar. Stadens mark ska inte upplåtas på ett sätt som i praktiken privatiserar gemensamma resurser.

Samtidigt är det viktigt att villkoren för företag och föreningar inte förändras i en takt som är svår för aktörerna att hantera. Riktlinjerna stipulerar att villkoren för befintliga

överenskommelser ska ses över i samband med förnyad upplåtelse om förutsättningar finns. Det är ett arbete som behöver ske med stor försiktighet och i tät dialog med berörda aktörer. Föreningslivet och näringslivet spelar en viktig roll för att levandegöra Stockholms stadsmiljö, och vi förutsätter att riktlinjerna tillämpas med hänsyn till detta.

På flera platser i Stockholm finns idag välfungerande och uppskattade ideellt drivna bastur med begränsade möjligheter att ställa om verksamheten till helt nya förutsättningar. I vissa fall har bastun funnits i flera år och blivit en självklar del av en plats. När det gäller befintliga ideella bastuaktörer ser vi inga förutsättningar att revidera deras villkor i enlighet med de nya kraven på tillgänglighet. Nuvarande ideella föreningar ska alltså inte beröras av de nya riktlinjerna.

För befintliga vinstdrivande bastuaktörer är ingångsvärdet att de nya riktlinjerna ska implementeras när möjlighet till detta ges, men med hänsyn till de lokala förutsättningarna och till de villkor som sedan tidigare gäller för den enskilda aktören. En övergång till nya krav ska i sådana fall aviseras med god framförhållning och kunna genomföras under en övergångsperiod på flera år. En specifik lösning för den enskilda aktören behöver utformas i dialog med stadens förvaltning. En infasning av nya villkor ska tidigast kunna inledas i september 2028, vilket ger en omställningsperiod på minst två år.

Sara Svanström (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna välkomnar att staden tar fram riktlinjer som möjliggör fler bastur på offentlig plats och ser positivt på att Stockholm utvecklar fler inslag som stärker stadens attraktivitet, rekreation och tillgång till vattennära miljöer. Intresset för bastubad är stort och det kan bidra till mer levande offentliga rum och ökad vistelse vid stadens vatten året om.

Samtidigt vill vi understryka vikten av att denna utveckling sker med stor omsorg om stadens offentliga rum. De vattennära lägen som pekats ut är begränsade och redan hårt belastade av många olika funktioner. När nya verksamheter etableras i dessa miljöer är det avgörande att det inte sker på ett sätt som gradvis minskar allmänhetens faktiska tillgång till kajer, stränder och badplatser.

Vi ser en risk i att riktlinjer som öppnar för fler bastur kan leda till en gradvis minskning av allmänhetens tillgängliga

ytor i attraktiva vattennära lägen., där allmän plats i praktiken får en mer begränsad tillgänglighet. Även om riktlinjerna betonar öppenhet för allmänheten behöver det i genomförandet säkerställas att dessa principer får reell effekt i vardagen och inte urholkas genom olika upplåtelsevillkor eller geografiska variationer i tillgänglighet.

Ett konkret exempel på vikten av detta helhetsperspektiv är Sjömansskolan och utbildningsfartyget M/S Polfors, där en långsiktig och samhällsbärande verksamhet är beroende av stabil tillgång till kajplats. Det illustrerar hur olika intressen kan komma att konkurrera om samma begränsade vattennära ytor och varför tydliga prioriteringar är nödvändiga.

Liberalerna anser därför att bastuutvecklingen måste balanseras med ett starkt skydd för allmän plats och andra viktiga samhällsfunktioner. Stockholm ska kunna erbjuda fler bastubad, men det får inte ske på bekostnad av tillgänglighet, långsiktighet eller stadens gemensamma vattenrum.

Svante Linusson m.fl. (C) med stöd av Sara Svanström (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det finns en tydlig motsättning mellan förslaget till beslut om Riktlinjer för bastu Stockholms stad, och det särskilda uttalande vänsterstyret nu väljer att lägga i samma ärende. Riktlinjerna fastställer klart och tydligt att de "gäller för samtliga bastubyggnader som placeras på stadens mark och vatten." och att "i samband med förnyad upplåtelse ska villkoren om förutsättningar finns anpassas efter riktlinjerna.", vilket nu även är det nämnden fattat beslut om.

Det leder till åtminstone två omedelbara problem. När vänsterstyret beslutar en sak, men säger en annan sak i ett utlåtande så ger man falska förhoppningar till ideella bastuaktörerna. Framförallt hamnar de i ett juridiskt ingenmansland där de inte vet vad som gäller och utlämnas till godtycke. Det förtar då inte bara glädjen i det ideella engagemanget utan det blir förstås hopplöst att satsa på och utveckla verksamheten. Det är kanske inte förvånande, eftersom vi från oppositionen har tvingats pressa på hela mandatperioden och vänsterstyret har motvilligt följt efter i bastufrågan. Detta leder inte enbart till ovisshet kring nämndens beslut, eller om majoriteten nu backar från vissa av principerna, utan väcker även starka tvivel om huruvida detta är förenligt med likställighetsprincipen. Kring premissen att ge ideella och kommunala aktörer undantag, men

vinstdrivande aktörer påförs krav om bl.a. full tillgänglighet, ser vi inga sakliga skäl till att staden ska behandla aktörer olika – utan enbart ideologiska skygglappar.

Vi finner detta agerande högst anmärkningsvärt.

Vid protokollet

Kerstin Thörner